

Η μεσαία τάξη τρώει τις σάρκες της

17 Μαρτίου 2016

Επισκόπηση

- Η μεσαία τάξη στην Ελλάδα καταρρέει υπό το βάρος της υπερ-φορολόγησης, της συρρίκνωσης της αποταμίευσης και την περαιτέρω φτωχοποίησης της που είναι βέβαιο ότι θα προκαλέσουν οι προωθούμενες στρεβλωτικές πολιτικές αναδιανομής εισοδήματος με λάθος εργαλεία ανάλυσης και στόχευση. Στην σημερινή Ελλάδα, 4 εργαζόμενοι πληρώνουν φόρους και εισφορές ώστε να πληρώνονται οι συντάξεις 3 συνταξιούχων και να καλύπτονται οι ανάγκες σε παροχή δημοσίων υπηρεσιών υγείας, εκπαίδευσης, δικαιοσύνης, άμυνας κ.λ.π. Το μοντέλο αυτό προφανώς δεν είναι βιώσιμο. Το μέσο ελληνικό νοικοκυριό στην διάρκεια της κρίσης (2009-2014) απώλεσε 4 ποσοστιαίες μονάδες του εισοδήματός του (που μειώθηκε λόγω της ύφεσης κατά 30%) λόγω αύξησης της επιβάρυνσης σε φόρους εισοδήματος, πλούτου κ.λ.π. και σε ασφαλιστικές εισφορές (βλέπε Διάγραμμα κατωτέρω). Αυτή η απώλεια είναι πολλαπλάσια εκείνης των νοικοκυριών σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Ζούμε μάλιστα το παράδοξο ενώ οι συντελεστές του φορολογικού και συνταξιοδοτικού συστήματος είναι από τους υψηλότερους στην Ευρώπη, η μέση φορολογική επιβάρυνση να εξακολουθεί να είναι από τις μικρότερες στην Ευρώπη, γεγονός που υποδηλώνει την έκταση της φοροδιαφυγής. Με το εισόδημα των νοικοκυριών να διαμορφώνεται σε €153,2 δισ. (χωρίς παροχές σε είδος) και το δηλωθέν φορολογητέο εισόδημα των νοικοκυριών σε €74 δισ. περίπου, το συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι η φοροδιαφυγή παραμένει τεράστια.. Συνεπώς οι αυξήσεις φόρων θα εξωθήσουν είτε στην παραοικονομία είτε στη μετανάστευση και άλλα παραγωγικά τμήματα της μεσαίας τάξης. Η ολοκλήρωση της 1ης αξιολόγησης είναι αναγκαία αλλά όχι ικανή συνθήκη για να οδηγηθεί η ελληνική οικονομία στην ανάκαμψη. Χρειάζονται χαμηλότεροι φορολογικοί συντελεστές, μείωση του μη μισθολογικού κόστους, φορολογικά κίνητρα για ιδιωτικές επενδύσεις, καθολική χρήση των ηλεκτρονικών συναλλαγών για πάταξη της φοροδιαφυγής κ.ο.κ. Όσο αυτά δεν γίνονται, τόσο η οικονομία θα αργεί, οι επενδυτές δεν θα εμφανίζονται, η φοροδιαφυγή θα συντηρεί στην ζωή οριακά παραγωγικές επιχειρήσεις, και οι νέοι με υψηλές εργασιακές εξειδικεύσεις και προσόντα θα μεταναστεύουν στο εξωτερικό.
- Η βιομηχανική παραγωγή δείχνει εκ νέου αντοχές, η οικοδομική δραστηριότητα φαίνεται να ανακάμπτει από μια εξαιρετικά χαμηλή βάση και η τάση της αγοράς εργασίας παραμένει στάσιμη. Από την άλλη ο αποπληθωρισμός, αφαιρούμενων των επιδράσεων των φόρων, επιμένει και η αγορά υπηρεσιών δίνει μια μικτή εικόνα. Η εκτέλεση του προϋπολογισμού στηρίζεται από την αύξηση των εσόδων λόγω αύξησης φόρων και πληρωμών από την Ε.Ε., καθώς και τη συγκράτηση των ταμειακών δαπανών, με αποτέλεσμα τη σημαντική φαινομενικά βελτίωση του πρωτογενούς αποτελέσματος.
- Οι συντελεστές φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων είναι δομημένοι με τέτοιο τρόπο που επιβαρύνουν ειδικά την παραγωγική μισθωτή εργασία στον ιδιωτικό τομέα, δημιουργώντας και το αντίστοιχο αντικίνητρο. Από την άλλη, ειδικά η μισθωτή εργασία στο δημόσιο και τα εισοδήματα από σύνταξη ευνοούνται καθώς για τη συντριπτική πλειοψηφία των φορολογούμενων το εισόδημα αυτό παραμένει αφορολόγητο ή καταβάλλει ελάχιστο φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων. Συνεπώς, την ώρα που συζητείται η παραπέρα αύξηση της φορολογικής επιβάρυνσης στην «υψηλά αμειβόμενη» εργασία, είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη και οι επιπτώσεις των υφιστάμενων στρεβλώσεων στις δυναμικές επιχειρήσεις που δημιουργούν καλά αμειβόμενες δουλειές. Όταν ο μέσος πολίτης αποθαρρύνεται από την προσπάθεια για καλύτερη εργασία τελικά αποψιλώνεται η μεσαία τάξη. Η επακόλουθη κατάρρευση της κοινωνικής συνοχής οδηγεί βέβαια σε οικονομική στασιμότητα και σταδιακά πολιτικό ριζοσπαστισμό, που με τη σειρά του υπονομεύει ακόμα περισσότερο την ευημερία των πολλών. Κυρίως όμως η φτωχοποίηση της κοινωνίας οδηγεί στην ανυπαρξία πόρων που σε μια ευημερούσα κοινωνία με ισχυρή, οικονομικά και πολιτικά, μεσαία τάξη μπορούν να χρηματοδοτήσουν ένα αποτελεσματικό κράτος πρόνοιας και ουσιαστικές πολιτικές εισοδηματικής ενίσχυσης των πλέον αδύναμων.

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Μιχάλης Μασουράκης
Chief Economist
E: mmassourakis@sev.org.gr
T: +302115006104

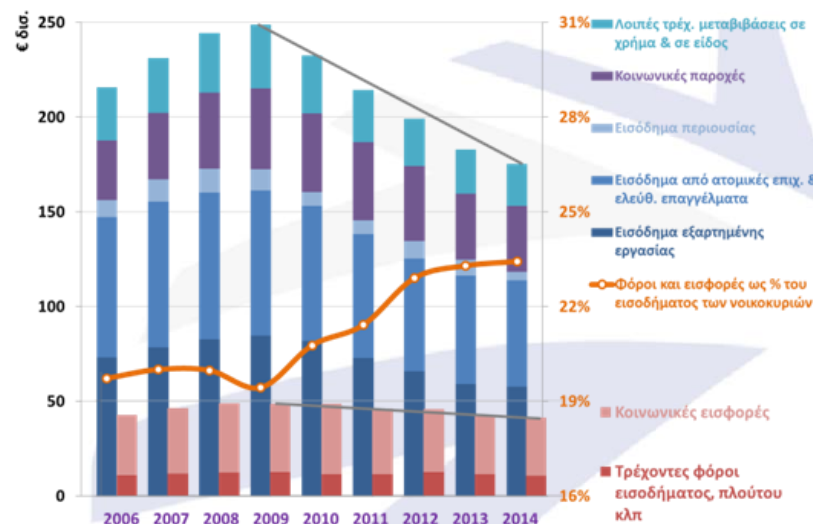
Μιχάλης Μητσόπουλος
Senior Advisor
E: [mmitopoulos@sev.org.gr](mailto:mmitsopoulos@sev.org.gr)
T: +302115006157

Θανάσης Πρίντσιπας
Associate Advisor
E: printsipas@sev.org.gr
T: +302115006176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

Τι εισοδήματα εισπράττουν και τι πληρώνουν σε φόρους και εισφορές τα νοικοκυριά

(ΕΛΣΤΑΤ, Μη Χρηματοοικονομικοί Λογαριασμοί Θεσμικών Τομέων, 2014)

Διαθέσιμο εισόδημα, φόροι και αποταμίευση

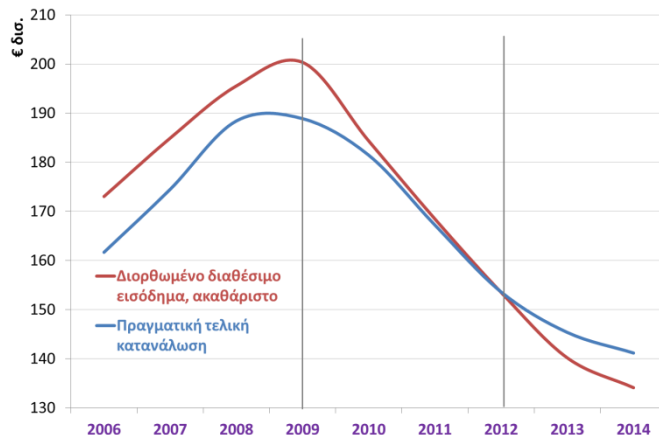
Η μεγάλη ύφεση των τελευταίων χρόνων, ως αποτέλεσμα της δημοσιονομικής προσαρμογής που ακολούθησε την εφαρμογή των Μνημονίων, οδήγησε σε σημαντική μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος και της τελικής κατανάλωσης των νοικοκυριών (Διάγραμμα 1). Ως νοικοκυριά στην ανάλυση αυτή, λογίζονται οι οικογένειες που έχουν εισοδήματα από εξαρτημένη εργασία (μισθωτοί) καθώς και όσοι έχουν εισοδήματα από ατομικές επιχειρήσεις και ελευθέρια επαγγέλματα. Ως ήταν φυσικό, τα νοικοκυριά προσπάθησαν να κρατήσουν την κατανάλωση σε όσο το δυνατόν υψηλότερο επίπεδο, μειώνοντας την αποταμίευσή τους. Μάλιστα, το 2012 η αποταμίευση των νοικοκυριών μηδενίζεται και έκτοτε γίνεται αρνητική, που σημαίνει ότι τα νοικοκυριά στηρίζουν το επίπεδο κατανάλωσής τους όχι πλέον με τρέχουσες αποταμιεύσεις αλλά με ρευστοποίηση πλούτου (συσσωρευμένες αποταμιεύσεις). Η μεγάλη μείωση των καταθέσεων της περιόδου, η εκποίηση περιουσιακών στοιχείων και η συσσώρευση ληξιπρόθεσμων οφειλών προς την εφορία είναι οι συνθέςστερες μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν από τα νοικοκυριά για να στηρίξουν τη μειούμενη κατανάλωσή τους. Την ίδια περίοδο της προσαρμογής, μειώνονται και οι επενδύσεις που κάνουν τα νοικοκυριά, κυρίως σε κατοικίες ή/και σε κεφαλαιουχικό εξοπλισμό (Διάγραμμα 2). Επενδύσεις ύψους €30,4 δισ. το 2006 καλύπτονταν κατά €11,4 δισ. από αποταμιεύσεις και κατά €19,2 δισ. περίπου από δανεισμό. Το 2014 οι επενδύσεις έχουν υποχωρήσει σε μόλις €5,7 δισ. και ο δανεισμός σε €12,3 δισ., δεδομένης της αρνητικής αποταμίευσης κατά €7 δισ.

Ως ποσοστό του διαθέσιμου εισοδήματος, η τρέχουσα αποταμίευση των ελληνικών νοικοκυριών από 7,5% το 2006 διαμορφώνεται πλέον σε -6,6% το 2015 (Διάγραμμα 3), με όλες τις άλλες χώρες της Ευρωζώνης να έχουν θετικό ποσοστό αποταμίευσης. Η Πορτογαλία και η Ιρλανδία έχουν ποσοστό αποταμίευσης 4,3% περίπου (που είναι κάτω από το 1/3 περίπου της αποταμίευσης του μέσου νοικοκυριού στην Ευρωζώνη), με τα νοικοκυριά στην Γερμανία και την Γαλλία να έχουν μεγαλύτερες αποταμιεύσεις από Ιταλία και Ισπανία, με τις τελευταίες να βρίσκονται κάτω του μέσου όρου στην Ευρωζώνη. Η απόκλιση των ελληνικών νοικοκυριών είναι τεράστια και προοιωνίζεται μείωση του βιοτικού επιπέδου στο μέλλον, καθώς δεν μπορεί να συνεχισθεί η στήριξη της κατανάλωσης και των όποιων επενδύσεων κάνουν τα νοικοκυριά, από τα «έτοιμα», και με το τραπεζικό σύστημα να βρίσκεται σε φάση απομόχλευσης. Βεβαίως, η διέξοδος είναι η ανάπτυξη, αν και θα πάρει αρκετά χρόνια για να επιστρέψει η κανονικότητα στην οικονομία, καθώς τα νοικοκυριά θα προσπαθούν να αναπληρώσουν τις χαμένες αποταμιεύσεις τους, να αποπληρώσουν δάνεια, ληξιπρόθεσμες οφειλές κ.ο.κ.

Στο διάγραμμα της πρώτης σελίδας, ως διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών, καταγράφεται το εισόδημα μετά από φόρους και εισφορές κοινωνικής ασφάλισης. Έτσι, το 2014 το εισόδημα προ φόρων και εισφορών ανερχόταν σε €175,1 δισ., οι φόροι εισοδήματος, πλούτου κ.λπ. σε €10,5 δισ. και οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης σε €30,6 δισ. περίπου, με το διαθέσιμο εισόδημα να διαμορφώνεται σε €134,1 δισ. Αξίζει να σημειωθεί ότι το 2014 οι μισθωτοί συμμετείχαν κατά 33% στο σύνολο του διαθέσιμου εισοδήματος, οι ατομικές επιχειρήσεις και οι ελεύθεροι επαγγελματίες κατά 32% και οι συνταξιούχοι κατά

Διάγραμμα 1: Διαθέσιμο εισόδημα και τελική κατανάλωση νοικοκυριών

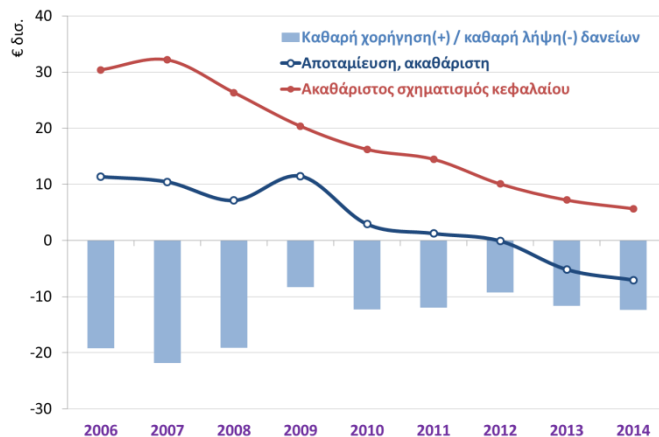
(ΕΛΣΤΑΤ, Μη Χρηματοοικονομικοί Λογαριασμοί Θεσμικών Τομέων, 2014)

* περιλαμβάνονται οι τρέχουσες μεταβιβάσεις σε είδος

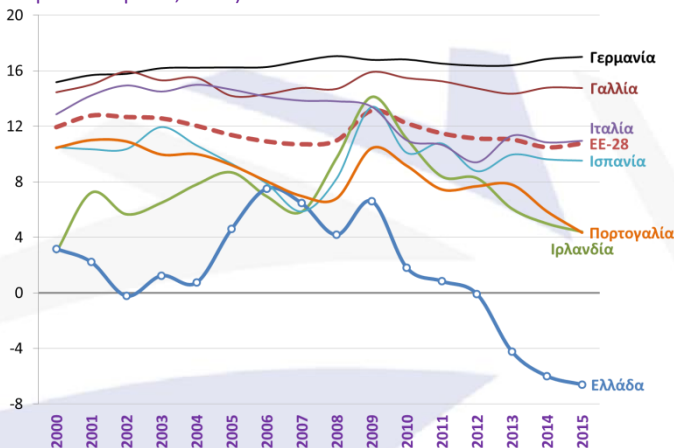
Διάγραμμα 2: Καθαρή χορήγηση / καθαρή λήψη δανείων

(ΕΛΣΤΑΤ, Μη Χρηματοοικονομικοί Λογαριασμοί Θεσμικών Τομέων, 2014)

Διάγραμμα 3: Ποσοστό ακαθάριστης αποταμίευσης νοικοκυριών

(ΑΜΕΚΟ και ΕΛΣΤΑΤ, Μη Χρηματοοικονομικοί Λογαριασμοί Θεσμικών Τομέων, 2014)

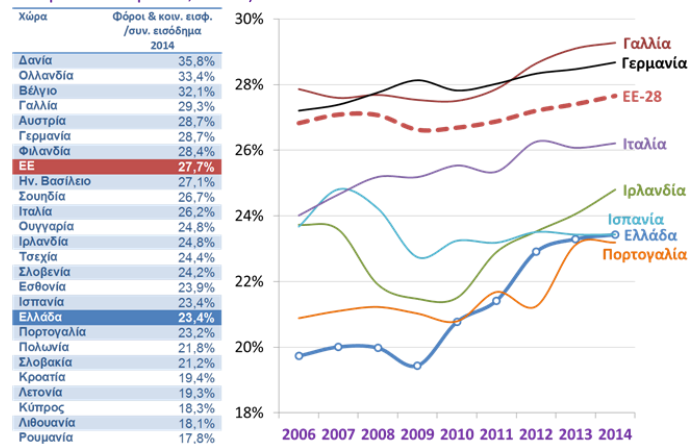

20%, ενώ το 2009 η κατανομή ήταν αντίστοιχα 34%, 31% και 17% αντιστοίχως (Διάγραμμα 5), όπως αναμενόταν. Είναι, επίσης, σημαντικό να αναφερθεί ότι το εισόδημα περιουσίας των νοικοκυριών από € 10,9 δισ. το 2009 μειώθηκε κατά 28% σε € 7,8 δισ. το 2014. Είναι, επίσης, χαρακτηριστικό ότι οι φόροι και οι εισφορές μειώθηκαν σχεδόν οριακά παρά την τεράστια μείωση του εισοδήματος των νοικοκυριών μεταξύ 2009 και 2014 λόγω της συνεχούς αύξησης της φορολογικής επιβάρυνσης. Ως ποσοστό του διαθέσιμου εισοδήματος, οι φόροι και οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης διαμορφώνονται πλέον σε 23,4% του εισοδήματος των νοικοκυριών το 2014, έναντι 19,4% το 2009.

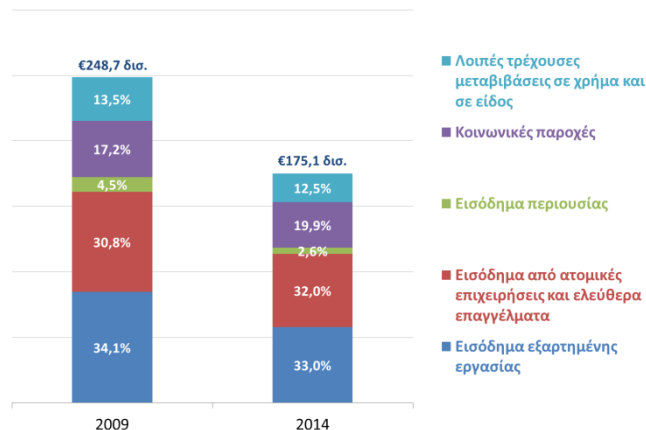
Συγκριτικά, πάντως, με τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ28), η Ελλάδα, παρά την τεράστια αύξηση της φορο-εισφορο-επιβάρυνσης, απέχει ακόμη αρκετά από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (27,7%) και από τον συντελεστή επιβάρυνσης της Ιταλίας (26,2%) και της Ιρλανδίας (24,8%), ενώ είναι στο ίδιο επίπεδο με τον αντίστοιχο συντελεστή της Πορτογαλίας (23,2%) (διάγραμμα 4). Όταν ο συντελεστής επιβάρυνσης διαχωρίζεται σε φόρους και εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, στην Ελλάδα το 2014 η φορολογική επιβάρυνση είναι 6% (9,7% στην Ευρωπαϊκή Ένωση, 13,6% στην Ιρλανδία και 7,6% στην Πορτογαλία) έναντι 5% το 2009 (9,1% στην Ευρωπαϊκή Ένωση, 10,8% στην Ιρλανδία και 5,2% στην Πορτογαλία). Αξίζει να σημειωθεί ότι η Ιρλανδία και η Πορτογαλία ήταν μεταξύ των χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση με τη μεγαλύτερη αύξηση της συγκεκριμένης επιβάρυνσης από το 2009 έως το 2014 (Διάγραμμα 6). Όσον αφορά στην επιβάρυνση του διαθέσιμου εισοδήματος από εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, το 2014 στην Ελλάδα ο συντελεστής διαμορφώνεται σε 17,5% (18% στην Ευρωπαϊκή Ένωση, 11,2% στην Ιρλανδία και 15,6% στην Πορτογαλία) έναντι 14,4% το 2009 (17,5% στην Ευρωπαϊκή Ένωση, 10,6% στην Ιρλανδία και 15,8% στην Πορτογαλία). Η διαφορά αυτή υποδηλώνει και την προσπάθεια που πρέπει ακόμη να γίνει για την επέκταση της φορο-εισφορο-δοτικής βάσης με την πάταξη της φοροδιαφυγής /εισφοροδιαφυγής και την αύξηση των εσόδων από την αναπτυξιακή διαδικασία.

Όλοι οι υπολογισμοί γίνονται για το μέσο ελληνικό νοικοκυριό (που προφανώς αποτελεί μια στατιστική κατασκευή). Στην πραγματικότητα, υπάρχει ακόμη μεγάλη φοροδιαφυγή και παραοικονομία, όπου εργαζόμενοι και επαγγελματίες απασχολούνται χωρίς να καταβάλλονται εισφορές και φόροι εισοδήματος. Έτσι, οι συνεπείς φορολογούμενοι επιβαρύνονται πολύ περισσότερο απ' ό,τι τα ποσοστά στο διάγραμμα 4 υποδηλώνουν, συνταξιούχοι απολαμβάνουν συντάξεις για τις οποίες συνεισφέρουν πολύ λιγότερα απ' αυτά που εισπράττουν, κ.ο.κ. Το ζητούμενο δεν είναι μόνο να αυξηθεί ο μέσος όρος της επιβάρυνσης, αλλά ταυτόχρονα αυτό να γίνει με το να πληρώσουν αυτοί που δεν πληρώνουν τα αναλογούντα σήμερα. **Με το εισόδημα των νοικοκυριών να διαμορφώνεται σε €153,2 δισ. (χωρίς παροχές σε είδος) και το δηλωθέν φορολογητέο εισόδημα των νοικοκυριών σε €74 δισ. περίπου (στο οποίο πληρώνουν €8,7 δισ. σε φόρο εισοδήματος και ειδική εισφορά αλληλεγγύης, ή 11,8% μέσο φορολογικό συντελεστή), το συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι η φοροδιαφυγή παραμένει τεράστια.** Είναι, συνεπώς, επιτακτική ανάγκη να επεκταθεί η φορολογική βάση ώστε να πάψουν να επιβαρύνονται υπέρμετρα οι μισθωτοί στα μεσαία εισοδηματικά κλιμάκια, που είναι η κοινωνική τάξη που στηρίζει ουσιαστικά

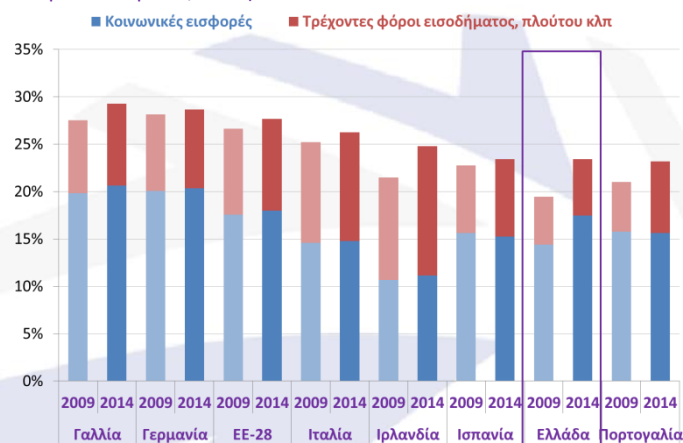
Διάγραμμα 4: Τι πληρώνουν τα νοικοκυριά σε φόρους και εισφορές ως ποσοστό τους εισοδήματός τους (ΑΜΕΣΟ & ΕΛΣΤΑΤ, Μη Χρηματοοικονομικοί Λογαριασμοί Θεσμικών Τομέων, 2014)

Διάγραμμα 5: Σύθεση συνολικού προ φόρων και εισφορών εισοδήματος νοικοκυριών (ΕΛΣΤΑΤ, Μη Χρηματοοικονομικοί Λογαριασμοί Θεσμικών Τομέων, 2014)

Διάγραμμα 6: Φόροι και κοινωνικές εισφορές ως % του διαθέσιμου συνολικού εισοδήματος των νοικοκυριών (ΑΜΕΣΟ και ΕΛΣΤΑΤ, Μη Χρηματοοικονομικοί Λογαριασμοί Θεσμικών Τομέων, 2014)

όλο το κοινωνικό εποικοδόμημα και που η κατάρρευση της δεν μπορεί να αγνοηθεί (βλέπε την ανάλυση στο τέλος του δελτίου).

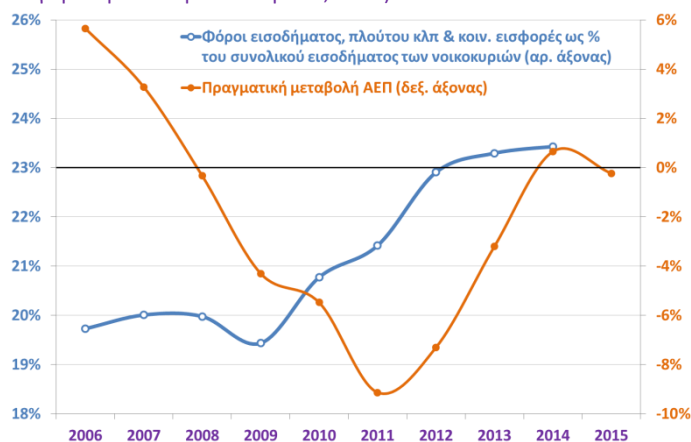
Πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις

Βιομηχανική Παραγωγή: Ενισχύεται περαιτέρω η βιομηχανική παραγωγή τον Ιανουάριο του 2016 (+4,6%), με τη μεταποίηση χωρίς τα πετρελαιοειδή να κινείται ανοδικά για τρίτο συνεχόμενο μήνα (+5,5%), ακολουθώντας τη μικρή, αλλά σταθερή, βελτίωση των επιχειρηματικών προσδοκιών που καταγράφεται από το φθινόπωρο του 2015 και μετά (Διάγραμμα 8). Μεταξύ των κλάδων της μεταποίησης, η παραγωγή αυξήθηκε σημαντικά τον Ιανουάριο του 2016 σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα πέρυσι στα μη μεταλλικά ορυκτά (+20,1%), ιδίως στον κλάδο των τοιμέντων (+35,8%), στα ποτά (+19%), τον καπνό (+31,3%) και στα χημικά (+15%). Αναφορικά με τους υπόλοιπους κλάδους της βιομηχανίας, στον ηλεκτρισμό και στην παροχή νερού ο σχετικός δείκτης σημείωσε επίσης άνοδο (+6,8% και +1,5% αντίστοιχα), ενώ στα ορυχεία και λατομεία η παραγωγή υποχώρησε κατά -13,6%.

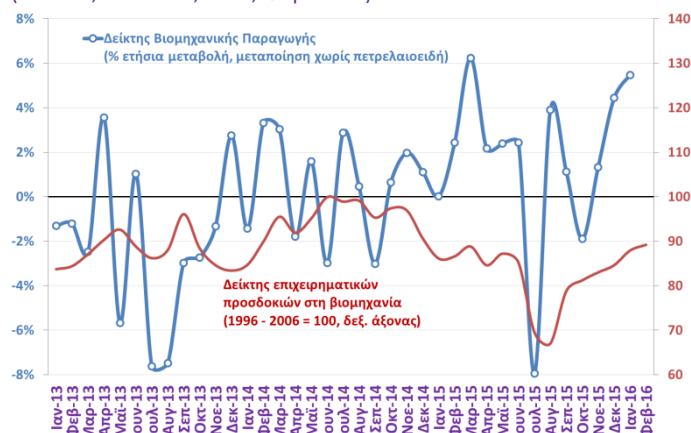
Εργατικό δυναμικό: Στο 24% υποχώρησε το εποχικά διορθωμένο ποσοστό ανεργίας τον Δεκέμβριο του 2015, έναντι 25,9% τον αντίστοιχο μήνα του 2014 και 24,4% τον Νοέμβριο του 2015. Το σύνολο των απασχολούμενων ανήλθε στους 3.649 χιλ., ενώ ο αριθμός των ανέργων υποχώρησε στους 1.150 χιλ. περίπου, παρουσιάζοντας μείωση -7% σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2014 και -1,7% σε σύγκριση με τον Νοέμβριο του 2015 (Διάγραμμα 9). Ταυτόχρονα, το Δ' 3μηνο του 2015 ο δείκτης απασχολούμενων στο λιανικό εμπόριο σημείωσε αύξηση σε σύγκριση με το αντίστοιχο 3μηνο του 2014 +0,9%, ενώ ο μέσος ετήσιος δείκτης αυξήθηκε κατά +2,1%. Σημειώνεται ότι, μαζί με τον δείκτη απασχολούμενων στο λιανικό εμπόριο, η ΕΛΣΤΑΤ ανακοίνωσε για πρώτη φορά τους δείκτες ωρών εργασίας και μισθών και ημερομισθίων στο λιανικό εμπόριο, για το Δ' 3μηνο του 2015. Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτών των δεικτών, οι ώρες εργασίας αυξήθηκαν κατά +1,1% το Δ' 3μηνο του 2015 και κατά +0,8 συνολικά το 2015, οι μισθοί και τα ημερομίσθια υποχώρησαν κατά -2,6% και -0,1% αντίστοιχα.

Τιμές: Μείωση -0,5% σημείωσε ο ΔTK τον Φεβρουάριο του 2016 έναντι μείωσης -0,7% τον προηγούμενο μήνα, κλείνοντας τρία έτη συνεχούς αποπληθωρισμού. Αν και ο ρυθμός μείωσης των τιμών περιορίστηκε κατά το Β' 6μηνο του 2015, αυτό οφείλεται κυρίως στην αύξηση των φόρων, ιδίως του ΦΠΑ, καθώς ο εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή με σταθερούς φόρους από τον Αύγουστο του 2015 μέχρι τον Ιανουάριο του 2016 κινείται στο επίπεδο από -1,5% έως -2,1% (Διάγραμμα ΕΞ3). Σημειώνεται πάντως ότι τον Φεβρουάριο του 2016 ο πυρήνας πληθωρισμού (ΕνΔTK χωρίς διατροφή, ποτά, καπνό και ενέργεια) σημείωσε αύξηση (+0,5%) για πρώτη φορά μετά από 44 μήνες (Διάγραμμα 10). Παράλληλα, τον Ιανουάριο του 2016 οι τιμές εισαγωγών στη βιομηχανία υποχώρησαν κατά -6,5%, κυρίως λόγω της πτώσης των τιμών πετρελαίου (-33,2%), γεγονός το οποίο αντικατοπτρίζεται στη μείωση των τιμών εισαγωγών από χώρες εκτός Ευρωζώνης κατά -12,9% την ώρα που οι τιμές εισαγωγών από χώρες της Ευρωζώνης καταγράφουν οριακή άνοδο (+0,3%). Την ίδια ώρα, τον Ιανουάριο του 2016 συνεχίστηκε για 30ο μήνα η μείωση των τιμών εισροών (-1,3%), ενώ οι τιμές εκροών (αγροτικών προϊόντων) υποχώρησαν (-2,5%) για πρώτη φορά μετά από 13 συνεχόμενους μήνες ανοδικής πορείας, κυρίως ως αποτέλεσμα της υποχώρησης των τιμών των

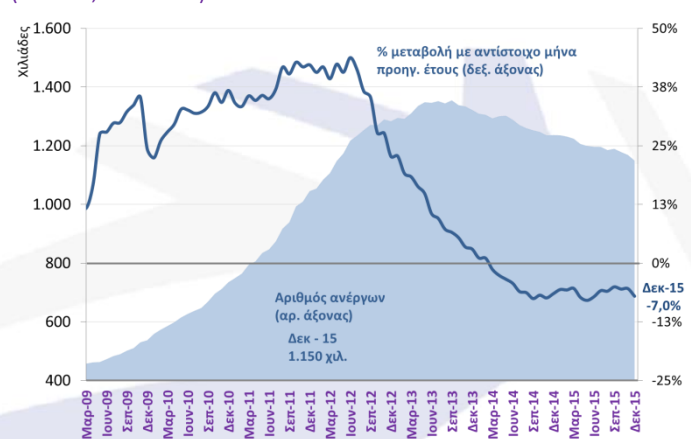
Διάγραμμα 7: Επιβάρυνση νοικοκυριών και πραγματική μεταβολή ΑΕΠ (AMECO και ΕΛΣΤΑΤ, Μη Χρηματοοικονομικοί Λογαριασμοί Θεσμικών Τομέων, 2014)

Διάγραμμα 8: Δείκτης βιομηχανικής παραγωγής και επιχειρηματικές προσδοκίες στη βιομηχανία (ΕΛΣΤΑΤ, Ιαν. 2016, ΙΟΒΕ, Φεβ. 2016)

Διάγραμμα 9: Αριθμός ανέργων και % μεταβολή με αντίστοιχο μήνα προηγούμενου έτους (ΕΛΣΤΑΤ, Δεκ. 2015)

λαχανικών (-16,7%) και των φρούτων (-1,9%).

Οικοδομική δραστηριότητα: Ανάκαμψη παρουσίασε η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα τον Δεκέμβριο του 2015, έπειτα από έξι μήνες πτωτικής πορείας, με σημαντική αύξηση του όγκου που αντιστοιχεί στις άδειες που εκδόθηκαν κατά +67,3% (Διάγραμμα 11). Η εξέλιξη αυτή, σε συνδυασμό με τη θετική πορεία κατά τους πρώτους μήνες του 2015, κυρίως σε τουριστικές περιοχές, συνέβαλε στη συγκράτηση της υποχώρησης στο -0,2% στο σύνολο του έτους. Αντίθετα, κατά το Δ' 3μηνο του 2015 ο δείκτης παραγωγής στις κατασκευές σημείωσε πτώση -10,1% σε σύγκριση με το αντίστοιχο 3μηνο του 2014 και -2,4% συνολικά κατά το 2015.

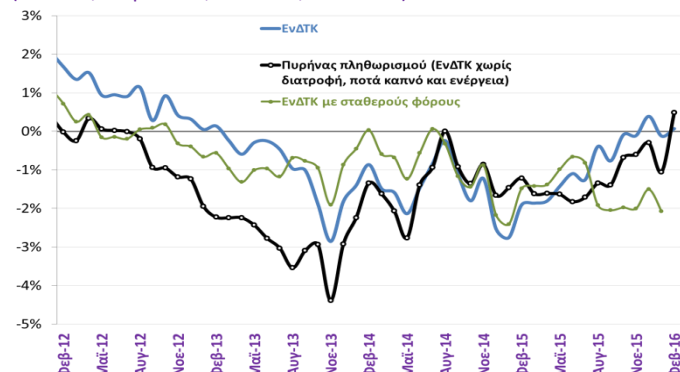
Κύκλος εργασιών στον τομέα των υπηρεσιών: Μικτή είναι η εικόνα στον τομέα των υπηρεσιών αναφορικά με την εξέλιξη του κύκλου εργασιών το Δ' 3μηνο του 2015. Μεταξύ των κλάδων στους οποίους οι πωλήσεις κινήθηκαν ανοδικά είναι οι ταχυδρομικές/ταχυμεταφορικές δραστηριότητες (+6,9%), η πληροφορική (+6%), η επεξεργασία δεδομένων και παροχή πληροφόρησης (+10,2%), οι δραστηριότητες αρχιτεκτόνων/μηχανικών (+19,2%) και οι λοιπές επαγγελματικές/επιστημονικές/τεχνικές δραστηριότητες (+29,1%), ενώ μείωση καταγράφεται στις τηλεπικοινωνίες (-3,2%), τις εκδόσεις (-4%), τις υπηρεσίες παροχής συμβουλών διαχείρισης (-18,8%), διαφήμισης/έρευνας αγοράς (-6,9%), καθαρισμού (-0,6%) και τις υπηρεσίες υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις (-3,5%).

Εκτέλεση κρατικού προϋπολογισμού: Η εκτέλεση του κρατικού προϋπολογισμού το δίμηνο Ιανουαρίου –Φεβρουαρίου 2016 χαρακτηρίζεται (Πίνακας 1) από σημαντική αύξηση των εσόδων του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων, τόσο σε σχέση με το πρώτο δίμηνο του 2015 όσο και σε σχέση με το στόχο του προϋπολογισμού λόγω μεγάλης αύξησης των εισροών από την Ε.Ε. που έφτασαν τα €1,5 δις. έναντι στόχου €856 εκατ., την αύξηση των καθαρών εσόδων σε σχέση με το 2015 κατά €811 εκατ. (€1,26 δις αν αφαιρεθούν τα έσοδα από ANFA/SMP και άλλα έκτακτα έσοδα Φεβρουαρίου 2015) και τη συγκράτηση των πρωτογενών δαπανών πολύ κάτω του στόχου αλλά και κάτω των επιπέδων του διμήνου 2015. Έτσι επιτεύχθηκε ταμειακό ισοζύγιο του κρατικού προϋπολογισμού €1,32 εκατ. έναντι ελλείμματος €194 εκατ. το αντίστοιχο διάστημα του 2015 και στόχου του Προϋπολογισμού 2016 για έλλειμμα €615 εκατ. Το πρωτογενές αποτέλεσμα διαμορφώθηκε σε πλεόνασμα ύψους €3 δις., έναντι €1,24 εκατ. την ίδια περίοδο το 2015 και στόχου €1,1 δις.

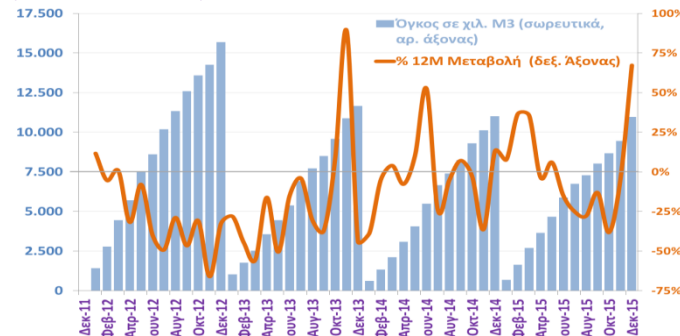
Φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων: Ποιους επιβαρύνουν τελικά οι υψηλοί συντελεστές;

Καθώς η συζήτηση για το φορολογικό και το ασφαλιστικό κορυφώνεται, παραθέτουμε ορισμένα χρήσιμα δεδομένα, καταρχήν για το φορολογικό σύστημα. Η έκπτωση φόρου, που πλέον στη χώρα μας αφορά μόνο συνταξιούχους και μισθωτούς, εξαιρεί από την πληρωμή φόρου εισοδήματος τους μισθωτούς και συνταξιούχους με εισόδημα κάτω των €9.500, με το όφελος να μειώνεται σταδιακά ανά €1.000 εισοδήματος και να μηδενίζεται για ετήσιο εισόδημα άνω των €42.000 (Πίνακας 2). Αυτό που μας αποκαλύπτει μια σύγκριση με το αφορολόγητο (ή πιστώσεις φόρου) σε βασικές χώρες της ΕΕ είναι ότι στην Ελλάδα το αφορολόγητο αυτό είναι ιδιαίτερα υψηλό όχι ως απόλυτο μέγεθος, αλλά ως προς το όριο φτώχειας, που εδώ υπολογίζεται

Διάγραμμα 10: Εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή, πυρήνας πληθωρισμού και εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή με σταθερούς φόρους (ΕΛΣΤΑΤ, Φεβ. 2016, Eurostat, Ιαν. 2016)

Διάγραμμα 11: Ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα (ΕΛΣΤΑΤ, Δεκ. 2015)

Πίνακας 1: Εκτέλεση κρατικού προϋπολογισμού (Υπ. Οικ. Φεβ. 2016)

Ισοζύγιο κ.π. (*)	Ιανουάριος- Φεβρουάριος						
	€ εκατ.	2015	2016	Δ %	Στόχος	Δέ με στόχο	Δ % με στόχο
Καθαρά έσοδα τ.π. (*)		7.293	8.104	11,1%	7.781	323	4,2%
Έσοδα ΠΔΕ		496	1.522	206,9%	880	642	73,0%
Πρωτ. δαπάνες τ.π. πλην τόκων		6.307	6.215	-1,5%	7.128	-913	-12,8%
Δαπάνες ΠΔΕ		238	360	51,3%	375	-15	-4,0%
Πρωτογενές αποτέλεσμα κ.π. (**)		1.238	3.042	145,7%	1.065	1.977	185,6%
Ισοζύγιο κ.π. (**)		-194	1.073		-615	1.688	

Δεν έχουν αφαιρεθεί έκτακτα έσοδα από ANFA/ SMP ύψους €450 εκατ. μέχρι την έκδοση των αναλυτικών στοιχείων εσόδων Φεβ. 2016)

Πίνακας 2: Δομή φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων (ΚΦΕ ,N4172/2013)

Κλίμακα ετήσιου εισοδήματος φυσικού προσώπου 2015 €	Μισθωτός- συνταξιούχος κλιμάκιο % φόρου κλιμακίου	Μισθωτός- συνταξιούχος ανώτερο εισόδημα κλιμάκιο % συνόλου εισοδήματος	Έκτακτη εισφορά % συνόλου εισοδήματος	Επιστροφική φόρου μισθωτών και συνταξιούχων % συνόλου εισοδήματος	Αυτοαπασχολούμενος % φόρου κλιμακίου	Αγρότης % φόρου
0-9545,45	22%	22,0%		22%	26%	13%
9545,45-12.000	22%	22,0%		22%	26%	13%
12.000 -20.000	22%	22,0%	0,7%	22-17,5%	26%	13%
20.000 -21.000	22%	22,0%	0,7%	17,5%-10,5%	26%	13%
21.000-25.000	22%	22,0%	1,4%	10,5%-10%	26%	13%
25.000-30.000	32%	23,7%	1,4%	10%-6,8%	26%	13%
30.000-40.000	32%	25,8%	1,4%	6,8%-4%	26%	13%
40.000-42.000	32%	26,0%	1,4%	4%-0,5%	26%	13%
42.000-50.000	42%	28,6%	2,1%	0,5%-0%	26%	13%
50.000-100.000	42%	35,3%	2,1%	0%	33%	13%
100.000+	42%	40,0%	2,8%	0%	33%	13%

Σημείωση: Η επιστροφική φόρου –αφορολόγητο αφορά μόνο εισοδήματα από μισθούς και συντάξεις, και όχι αγρότες και αυτοαπασχολούμενους.

ως το 60% του διάμεσου εισοδήματος (Πίνακας 3, Διάγραμμα 12).

Επιπλέον, σε αντίθεση με πολλές χώρες, η έκπτωση φόρου δεν εξαρτάται από την οικογενειακή κατάσταση ή την ηλικία, καθώς σε πολλές χώρες τα παιδιά και η ηλικία άνω των 65 ή και 75 ετών είναι προϋπόθεση για την απόκτηση αυξημένης, πέρα μιας χαμηλής ως προς το όριο φτώχειας, έκπτωσης φόρου. Η πραγματικότητα αυτή αντανακλάται και στο γεγονός ότι η συντριπτική πλειοψηφία των Ελλήνων φορολογούμενων, περιλαμβανομένων φυσικά των μισθωτών και συνταξιούχων, δεν καταβάλλει κανένα ή ελάχιστο φόρο εισοδήματος ([Δελτίο 25/2/2016, 12/11/2015](#)).

Δεύτερον, η κλίμακα φόρου εισοδήματος όπως ισχύει (Πίνακας ΑΦ1) είναι κατασκευασμένη με τέτοιο τρόπο ώστε ουσιαστικά οι μισθωτοί και συνταξιούχοι με ετήσιο εισόδημα έως €15.000 να πληρώνουν ελάχιστο ή καθόλου φόρο, και όσοι έχουν εισοδήματα έως €30.000 να πληρώνουν ένα αρκετά χαμηλό ετήσιο φόρο εισοδήματος. Αντίθετα, οι μισθωτοί και συνταξιούχοι με υψηλά εισοδήματα (άνω των €42.000) επιβαρύνονται όχι μόνο από την υψηλή πλέον σε αυτά τα κλιμάκια έκτακτη εισφορά, αλλά και τον αυξημένο συντελεστή 42% μαζί με τον μηδενισμό της επιστροφής φόρου. Σημειώνεται ότι στα υψηλότερα αυτά κλιμάκια τα εισοδήματα από συντάξεις ή μισθωτή εργασία στο δημόσιο είναι ελάχιστα, κάτι που σημαίνει ότι αυτή η αυξημένη επιβάρυνση αφορά κυρίως τους μισθωτούς στον ιδιωτικό τομέα.

Έχουμε επίσης ως δεδομένο (Διάγραμμα 13) ότι οι εργαζόμενοι στη γενική κυβέρνηση είχαν το 2014 μέσες ετήσιες μικτές αποδοχές € 20.497, το 2014 το ΙΚΑ αναφέρει ως μέσες μικτές ετήσιες αποδοχές ασφαλισμένων τα €10.320 (€8.682,9 φορολογητέα δηλαδή, [Δελτίο 11/2/16](#)) και ότι το ετήσιο εισόδημα από τη μέση σύνταξη γήρατος ήταν το 2014 €11.379 (Στοιχεία έκθεσης ΗΛΙΟΣ). Επιπλέον, οι περίπου 470.000 (εκ των 2,6 εκατ. συνολικά) συνταξιούχοι του δημοσίου λαμβάνουν σημαντικά υψηλότερες σε σχέση με τον μέσο όρο συντάξεις (€13.000 αν διαιρεθεί η δαπάνη του κρατικού προϋπολογισμού με τον αριθμό τους, [Δελτίο 29/10/2015](#)) και αποτελούν σημαντικό ποσοστό των συνταξιούχων ηλικίας 50-65 ετών (το Δεκέμβριο 2014 αποτελούσαν το 24% των συντάξεων γήρατος).

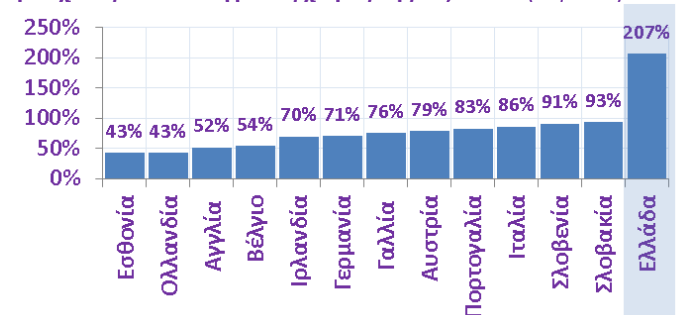
Βλέπουμε συνεπώς ότι η κλίμακα φόρου εισοδήματος είναι έτσι φτιαγμένη ώστε η συντριπτική πλειοψηφία των μισθωτών του δημοσίου, των συνταξιούχων και των χαμηλόμισθων του ιδιωτικού τομέα να μην πληρώνουν φόρο εισοδήματος, ενώ αντίθετα οι συντελεστές για όσους έχουν καλύτερο μισθό αυξάνονται σε υπερβολικό βαθμό. Από την άλλη, οι αγρότες και οι ελεύθεροι επαγγελματίες πληρώνουν, εκτός του ΦΠΑ και του τέλους επιτηδεύματος, φόρο από το πρώτο ευρώ, αν και με έναν συντελεστή που ειδικά για τους αγρότες (μέχρι την ώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές) είναι λογικός.

Η δομή αυτή του φορολογικού συστήματος, χωρίς να εξετάσουμε και τις ασφαλιστικές εισφορές, αδικεί συνεπώς την παραγωγική μισθωτή εργασία στον ιδιωτικό τομέα. Από την άλλη, η μέτριας αμοιβής και μειωμένης προσπάθειας εργασία επιβραβεύεται. Το ζήτημα όμως δεν είναι ηθικό –για άλλη μια φορά είναι κυρίως πρακτικό, καθώς έτσι διαμορφώνονται και τα ανάλογα κίνητρα στην κοινωνία. Με τη σειρά της αυτή ορθολογικά αποφεύγει την αριστεία και την αυξημένη προσπάθεια γεγονός που όμως αποτρέπει τη δημιουργία νέου πλούτου.

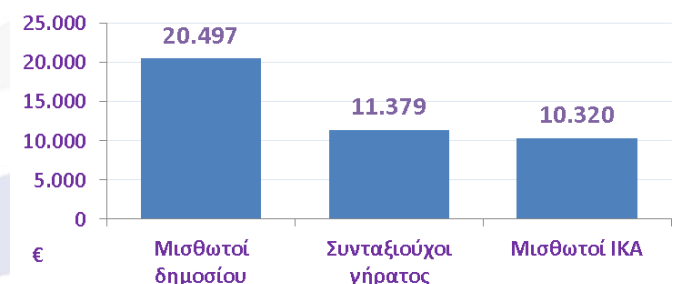
Πίνακας 3: Αφορολόγητα και πιστώσεις φόρου σε επιλεγμένες χώρες της ΕΕ. (Ευρ. Επιτροπή, [Taxes in Europe Database](#). Το όριο φτώχειας που χρησιμοποιείται είναι το 60% του διάμεσου εισοδήματος 2014, στοιχεία Eurostat.)

	Αφορολόγητα και πιστώσεις φόρου	Όριο φτώχειας
Γερμανία	Αφορολόγητο €8.354, επιστροφή φόρου από €2.184 έως €7.008 για παιδιά και για το σύνολο του ζευγαριού	€ 11.840
Αυστρία	Αφορολόγητο €11.000	€ 13.926
Σλοβενία	Αφορολόγητο €6.519,8 για όσους έχουν εισόδημα κάτω των €10.866,4 που μειώνεται σε €3.302,70 για όσους έχουν εισόδημα άνω των €12.570,9. Σε αυτό προστίθεται αφορολόγητο για παιδιά που ξεκινάει από €2.436,9 για ένα παιδί και αυξάνει ανά παιδί, έως €1.769,3 για το τέταρτο και κάθε επόμενο. Επίσης, €2.436,9 για γηροκόμηση ηλικιωμένου. Πλήθος αφορολόγητων για εξαρτώμενα μέλη, ειδικές καταστάσεις κλπ.	€ 7.146
Βέλγιο	Αφορολόγητο €7.070 που αυξάνεται κατά €280 για εισοδήματα κάτω των €26.280. Σε αυτό προστίθεται αφορολόγητο για παιδιά που ξεκινάει από €1.500 και αυξάνει, ανά παιδί, έως €5.350 για το τέταρτο και κάθε επόμενο παιδί. Επίσης, €3.000 για γηροκόμηση ηλικιωμένου.	€ 13.023
Γαλλία	Αφορολόγητο €9.690	€ 12.719
Σλοβακία	Αφορολόγητο €3.803,3	€ 4.086
Πορτογαλία	Αφορολόγητο € 4.104 και πίστωση φόρου €325 ανά παιδί, που αυξάνεται έως και το τέταρτο παιδί και €300 για γηροκόμηση.	€ 4.937
Ιταλία	Πίστωση φόρου €1.880 για εισόδημα έως €8.000 (με συντελεστή 23% αντιστοιχεί σε αφορολόγητο €8.174), τουλάχιστον €978 βάσει φόρμουλας για εισόδημα €8.001-€28.000 και ακόμα μικρότερη έως €55.000. Πλήθος πιστώσεων για παιδιά, που εξαρτώνται από την ηλικία και τον αριθμό τους, και εξαρτημένους συγγενείς.	€ 9.455
Ιρλανδία	Πίστωση φόρου €1.650 (€3.300 για ζευγάρι, με συντελεστή 23% αντιστοιχεί σε αφορολόγητο €8.250 και €16.500 για ζευγάρι) και αφορολόγητο €18.000 για όσους είναι μόνοι /χήροι και άνω των 65 ετών και €36.000 για παντρεμένους άνω των 65 ετών.	€ 11.782
Εσθονία	Αφορολόγητο €1.848 (€3.696 για ζευγάρι). Επιπλέον, αφορολόγητο €1.848 για το δεύτερο και κάθε επόμενο παιδί καθώς και €2.640 για εξαρτημένο ηλικιωμένο.	€ 4.330
Ολλανδία	Πίστωση φόρου €1.987 (αφορολόγητο €5443,8 με συντελεστή 36,5%) και €739 για εξαρτημένο ηλικιωμένο. Επιπλέον πίστωση φόρου για ηλικιωμένους άνω των 65 με εισόδημα κάτω των €34.857 και πίστωση για ηλικιωμένους που ζούνε μόνοι.	€ 12.535
Αγγλία	Αφορολόγητο GBP 5.225 (€6.426,8), που αυξάνεται για τους ηλικιωμένους άνω των 65 και ακόμα περισσότερο για τους ηλικιωμένους άνω των 75. Επιστροφές φόρου που εξαρτώνται από τον αριθμό των παιδιών και την ηλικία τους εφόσον το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα δεν ξεπερνάει ένα όριο που στην πιο απλή περίπτωση ξεκινάει στα GBP 58.175. Επιπλέον πίστωση φόρου για τους ηλικιωμένους υπό προϋποθέσεις.	€ 12.350
Ελλάδα	Επιστροφή φόρου έως €2.100 (αφορολόγητο €9.545,5 με συντελεστή 22%), μειωμένη σταδιακά κατά €100 ανά €1.000 εισοδήματος, έως ετήσιο εισόδημα €42.000 όπου μηδενίζεται.	€ 4.608

Διάγραμμα 12: Βασικό αφορολόγητο ως % επιπέδου φτώχειας σε επιλεγμένες χώρες της ΕΕ, 2014. (ως άνω)

Διάγραμμα 13: Μέσες ετήσιες μικτές αποδοχές 2014 (Στοιχεία ΙΚΑ, στοιχεία ΗΛΙΟΣ για συντάξεις και στοιχεία προϋπολογισμού και απογραφής 2014 για δημόσιο)

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

Ενεργητικό € 435 δισ. 72% συνόλου*	Ίδια κεφάλαια € 58 δισ. 44% συνόλου*	Πωλήσεις € 77 δισ. 46% συνόλου*	Προ φόρων κέρδη € 2,4 δισ. ** 44% κερδών***
Εργαζόμενοι 220.000	Μισθοί € 4,6 δισ.	Ασφαλ. εισφορές € 2 δισ.	Φόρος επί κερδών € 1,6 δισ.

* Άθροισμα δημοσιευμένων ισολογισμών ΑΕ και ΕΠΕ

** Άθροισμα κερδών και ζημιών όλων των επιχειρήσεων

*** Φορολογητέα κέρδη κερδοφόρων επιχειρήσεων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει.

Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής.

Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα

T: 211 5006 000

F: 210 3222 929

E: info@sev.org.gr

www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation of Enterprises

168, Avenue de Cortenbergh

B-1000 Bruxelles

T: +32 (02) 231 00 53

F: +32 (02) 732 35 70

E: main@sevbxl.be

Ακολουθήστε μας στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης:

